

БАРАНІВСЬКА МІСЬКА РАДА

РІШЕННЯ

16 сесія 8 скликання

від 22 грудня 2017

№780

Про затвердження Програми впровадження основ сталого розвитку в закладах освіти ОТГ

Відповідно до ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закону України «Про освіту», Концепції нової української школи, розглянувши звернення начальника відділу освіти Баранівської міської ради Николишина Р.З., враховуючи рекомендації постійних комісій, міська рада

В И Р І Ш И Л А:

1. Затвердити Програму впровадження основ сталого розвитку в закладах освіти Баранівської міської об'єднаної територіальної громади на 2018-2022 роки (Додаток 1).
2. Начальнику відділу освіти та керівникам закладів освіти Баранівської міської ради провести відповідну роботу щодо забезпечення виконання завдань, визначених Програмою на 2018-2022 роки.
3. Хід реалізації програмних завдань і заходів протягом року виносити на розгляд сесії міської ради та її постійних комісій щороку в лютому місяці.
4. Контроль за виконанням даного рішення покласти на постійну комісію з питань прав людини, законності, депутатської діяльності і етики (Підгурський М.П.) та на комісію з питань освіти, культури, охорони здоров'я, фізкультури, спорту та соціального захисту населення (Пашкевич А.А.).

Міський голова

А.О. Душко

Додаток до рішення
16 сесії 8 скликання
Баранівської міської ради
від 22. 12. 2017 р. № 780

**Програма
впровадження основ сталого розвитку
в закладах освіти
Баранівської об'єднаної територіальної громади
на 2018-2022 роки**

1.	Ініціатор розроблення Програми	Відділ освіти Баранівської міської ради
2.	Розробник Програми	Відділ освіти Баранівської міської ради
3.	Відповідальний виконавець Програми	Відділ освіти Баранівської міської ради.
4.	Учасники Програми	Баранівська міська рада, відділ освіти Баранівської міської ради, заклади дошкільної, повної загальної середньої та позашкільної освіти.
5.	Термін реалізації Програми	2018-2022 роки
6.	Перелік місцевих бюджетів, які беруть участь у виконанні програми	Кошти освітньої субвенції, бюджет Баранівської об'єднаної територіальної громади, інші позабюджетні кошти, не заборонені законодавством
7.	Обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми	Бюджет Баранівської об'єднаної територіальної громади – 13037,000 тис. грн.

Актуальність впровадження програми

Поняття сталого розвитку в його сучасному значенні було сформульовано в доповіді Міжнародної комісії з навколишнього середовища та розвитку (Комісія Брутланд) у 1987 р.: це розвиток, який забезпечує збалансоване вирішення соціально-економічних завдань, а також проблем сприятливого навколишнього середовища та природно-ресурсного потенціалу з метою задоволення потреб сучасного та наступних поколінь людства.

Освіта є навчальним, базовим елементом трансформації суспільства до сталого розвитку за рахунок забезпечення особистості можливістю втілити свої уявлення про суспільство у життя. Саме така ключова роль освіти зафіксована у головних документах всесвітніх форумів зі сталого розвитку у 1992 та 2002 рр. Так, у главі 36 «Порядку денного на XXI століття» було записано, що «освіта є фундаментом сталого розвитку». Так, освіта вважається інструментом, спрямованим на вирішення таких важливих питань сталого розвитку, як боротьба з бідністю, розвиток сільських регіонів, охорона здоров'я, вирішення екологічних проблем, проблем збалансованого використання відновлюваних та невідновлювальних природних ресурсів, створення гендерно-чутливої системи освіти на всіх рівнях, а також широкого кола питань етичного та правового характеру.

У Резолюції Генеральної Асамблеї ООН щодо Десятиріччя грамотності та у Плані реалізації цілей цього Десятиріччя було проголошено, що "загальна грамотність, по суті, сама забезпечує можливості для сталого розвитку, миру та демократії". Таким чином, якісна освіта є необхідною (але недостатньою) умовою забезпечення сталого розвитку суспільства. За допомогою освіти можна прищеплювати цінності, виховувати поведінку та стиль життя, необхідні для забезпечення сталого майбутнього. Ключовим завданням освіти у XXI сторіччі є розвиток мислення, орієнтованого на стале майбутнє.

ОСР передбачає перехід до такої економічно та соціально орієнтованої моделі навчання, в основі якої мають бути широкі міждисциплінарні знання, котрі базуються на комплексному підході до розвитку суспільства, економіки та навколишнього природного середовища. В основі ОСР лежать завдання, сформульовані у «Порядку денному на XXI століття»:

- забезпечити просвіту з питань розвитку та збереження навколишнього середовища для громадян усіх вікових категорій:

- включити концепції розвитку та збереження навколишнього середовища в усі навчальні програми з аналізом причин, які викликають головні глобальні загрози. При цьому особливу увагу приділити підготовці майбутніх керівників;
- забезпечити участь учнів у місцевих та регіональних дослідженнях стану довкілля, включаючи питання придатності води для споживання, санітарії, харчових продуктів та екологічних наслідків використання природних ресурсів.

Освіта для сталого розвитку повинна сприяти засвоєнню знань, умінь та переконань, які дають змогу ухвалювати та впроваджувати рішення на місцевому та глобальному рівнях, спрямовані на підвищення якісного рівня життя, що не загрожують можливостям наступних поколінь задовольняти свої потреби.

II. Підстава для прийняття рішення про розробку програми.

- ◆ Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»;
- ◆ Закон України "Про освіту";
- ◆ Закони України «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту»
- ◆ Стратегія сталого розвитку «Україна - 2020», затверджена Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015;
- ◆ Концепція нової української школи;
- ◆ Стратегія освіти для сталого розвитку Європейської економічної комісії ООН (2005 р).
- ◆ Національна доповідь «Цілі Сталого Розвитку: Україна».

III. Мета Програми

Переорієнтація цілей освіти громади на сталий розвиток та створення системи освіти для сталого розвитку, сприяти забезпеченню стійкого розвитку особистості учня, його родини, громади та країни через зміну власної поведінки та способу життя.

IV. Завдання Програми

- ознайомлення учасників Програми з теоретичними основами концепції сталого розвитку;
- сприяти засвоєнню знань про сталий розвиток та шляхи його досягнення, усвідомленню необхідності збереження глобальної рівноваги та своєї причетності до проблем навколишнього середовища і долі людства, переходу населення громади на сталий стиль життя;
- запровадження в навчальних закладах освітніх програм, спрямованих на сталий розвиток на основі педагогіки емпатермент;
- залучення учасників навчально-виховного процесу до активної діяльності, спрямованої на сталий розвиток власної школи та місцевої громади;
- сформуванню моделі поведінки та дій, що відповідають потребам стійкого розвитку;
- створення умов для засвоєння учнями знань про сталий розвиток та шляхи його досягнення для свідомого вибору власного способу життя;
- організація дій учнів і вироблення моделей поведінки, що відповідають потребам стійкого розвитку;
- підтримка та посилення шкільних/класних проектів і конкурсів екологічного напрямку; формування у школярів ставлення до проблем сталого розвитку як особистісно важливих, пов'язаних з власною системою цінностей, а також бажання діяти у цьому напрямі.

Зміст Програми сприяє розвитку в учнів ключових компетентностей:

- громадянської, зокрема здатності критично мислити, брати участь в обговоренні, аргументувати думку, приймати рішення та виявляти громадянську позицію у ситуаціях, пов'язаних із питаннями сталого розвитку, використовувати моделі поведінки, які задовольняють спільні інтереси особистості та громади;
- соціальної – здатності активно слухати інших, ефективно спілкуватись і співпрацювати у напрямі сталого розвитку, зокрема в парі, малій групі та колективі, у навчальній ситуації та поза школою, відповідати за результати спільної діяльності;
- уміння вчитися – здатності міркувати, порівнювати, узагальнювати, спостерігати, самостійно шукати інформацію з різних джерел, проводити самостійні дослідження щодо використання ресурсів та їх збереження у сім'ї, громаді, місті, селі, регіоні, країні та світі в цілому, набувати індивідуальний досвід самоорганізації, навчальної рефлексії;
- загальнокультурної – здатності застосовувати методи самовиховання, зорієнтовані на систему індивідуальних і загальнолюдських цінностей, для розроблення і реалізації моделей екологічно доцільної та ресурсозберігаючої поведінки.

Реалізація проекту:

	Назва напрямку діяльності	Перелік заходів програми	Термін виконання	Виконавці
1.	Впровадження курсу з освіти для сталого розвитку відповідно до переліку програм, затверджених МОН	<p><u>У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • для 6-го року життя, "Дошкільнятам - освіта для сталого розвитку", Гавриш Н. В, Пометун О. І., Саприкіна О. В. (лист ПТЗО від 25.07.2014 №14.1/12-Г-116). • для 4-го року життя, "Маленькі люди великого світу", Пометун О. І, Гавриш Н. В (лист ПТЗО від 28.12.2015 №2.1/12-Г-156). <p><u>У ЗАКЛАДАХ ПОВНОЇ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ:</u></p> <p><i>Початкова школа</i></p> <p>1-2 класи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Навчальна програма "Уроки стійкого розвитку. Школа друзів планети" (Програми курсів за вибором для ЗНЗ. Варіативна складова типових навчальних планів. 1-4 класи. Книга 4). Пометун О. І, Онопрієнко О. В., Цимбалару А. Д., Андрусенко І. В. (ПТЗО від 06.03.2014, №14.1/12-Г-341). • "Школа друзів планети. Уроки для сталого розвитку". Методичний посібник для учителів. Пометун О. І, Онопрієнко О. В., Цимбалару А. Д., Андрусенко І. В. (ПТЗО від 06.03.2014, №14.1/12-Г-341). <p>3-4 класи:</p>	2018-2022	Керівники закладів освіти

		<ul style="list-style-type: none"> • Навчальна програма "Уроки для сталого розвитку. Моя щаслива планета" (Програми курсів за вибором для ЗНЗ. Варіативна складова типових навчальних планів. 1-4 класи. Книга 3). Пометун О. І, Онопрієнко О. В., Цимбалару А. Д. (ІТЗО від 08.05.2014, №14.1/12-Г-674). • Моя щаслива планета. Уроки для сталого розвитку. Методичний посібник для учителів. Пометун О. І, Онопрієнко О. В., Цимбалару А. Д. (ІТЗО від 08.05.2014, №14.1/12-Г-674). <p><i>Основна школа</i></p> <p>5-7 класи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Уроки для сталого розвитку у позакласній роботі з учнями" (методичний посібник), авт. кол. за загал. ред. Пометун О. І (лист ІТЗО від 28.01.2014 №14.1/12-Г-62). <p>8 клас:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Уроки для сталого розвитку" (НМК: навчальна програма, методичний посібник для вчителя). Пометун О., Сущенко І., Пилипчатіна Л. та інші. (лист ІТЗО від 14.01.2014 №14.1/12-Г-64). • "Уроки для сталого розвитку" (навчальний посібник). Пометун О., Пилипчатіна Л., Серова Г., Сущенко І., Панченков А. (лист ІТЗО від 28.01.2014 №14.1/12-Г-64). <p>9(10) клас:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Навчальний комплекс елективного курсу "Уроки для сталого розвитку". Карамушка В. та інші. (лист ІТЗО від 14.01.2014 №14.1/12-Г-63). 		
2.	Включення освіти для сталого розвитку у зміст всієї навчальної програми	<p><i>Мови</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ На уроках розвитку мовлення обговорення різних аспектів конкретних екологічних проблем; ◆ Навчання складанню звітів і веденню протоколів під час зустрічей еко клубів, конференцій тощо; ◆ Навчаються написання листів екологічного спрямування: політикам, до органів освіти, рад, громадських лідерів, редакторів газет, ділових людей, промисловців і т.д. <p><i>Математика</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ проектування та проведення обстежень; 	2018-2022	Керівники закладів освіти

- ◆ порівняння результатів і представлення їх у вигляді графіків;
- ◆ проведення математичних обчислень;
- ◆ управління фінансами.

Соціальні науки

- ◆ читання/складання карт школи і місцевості, на яких за допомогою умовних позначок виділити важливі об'єкти;
- ◆ розуміння того, як люди взаємодіють з довкіллям;
- ◆ використання фотографій, документів, усних свідчень та інші джерел інформації для того, щоб дізнатися, як змінилися спосіб та уклад життя певних місцевостей протягом багатьох років.

Природничі науки

- ◆ проведення спостережень і збору даних про екологічні проблеми регіону;
- ◆ вивчення середовища проживання і адаптації рослин і тварин, що живуть у них;
- ◆ дослідження різних матеріалів і способів їх використання;
- ◆ дослідження використання енергії, втрат та збереження ресурсів.

Інформатика

- ◆ використання електронних таблиць для організації та представлення результатів досліджень;
- ◆ використання програмного забезпечення для підготовки презентацій конкретних проектів.

Техніки

- ◆ проектування і будівництво систем розділення відходів на основі різних властивостей різних фракцій відходів;
- ◆ проектування і виготовлення систем компостування відходів.

Мистецтво і дизайн

- ◆ Малюнки, фрески та скульптури, щоб прикрасити школу
- ◆ виготовлення плакатів, листівки, наклейки та значки для підтримки кампанії;

організація мистецьких фестивалів і виставок, що відзначають прогрес навчального закладу у становленні школи сталого розвитку.

3.	Визначення екологічного сліду освітнього закладу	-проведення енергетичної експертизи споживання енергії та води в межах навчального закладу з метою їх раціонального використання;	2018-2022	Керівники закладів освіти
4.	Проведення енергозберігаючих заходів.	-контроль споживання шкільних електроприладів з метою їх економії; -дотримання правил експлуатації електро- та тепло приладів; -дотримання оптимального температурного режиму в навчальних закладах; -заміна освітлювальних приладів на енергозберігаючі; -утеплення приміщень навчальних закладів; -заміна вікон; -встановлення температурних датчиків на батареї опалення.		
5.	Збереження водних ресурсів	-перевірка кранів та інших зливних пристроїв з метою усунення несправностей; -заміна несправних зливних пристроїв; -очистка джерел водопостачання; -зменшення кількості використання хімічних мийних речовин та збільшення використання екологічних; -своєчасна заміна змінних фільтрів та засобів для очищення води	2018-2022	Керівники закладів освіти
6.	Зменшення відходів (сміття)	-закупівля сміттєвих баків з метою сортування сміття в закладах освіти; -вторинне використання паперу; -компостування органічних та харчових відходів; -створення пунктів прийому шкідливих і небезпечних відходів (пластик, батарейки)	2018-2022	Керівники закладів освіти
7.	Демократизація шкільного середовища	-Приведення документації закладів у відповідність до принципів демократії і поваги до прав людини; -забезпечення дотримання прав людини; -створення дієвого шкільного самоврядування; -викладання освіти з демократичного громадянства та прав людини, проведення загальношкільних заходів.	2018-2022	Керівники закладів освіти
8.	Стале домогосподарство	-тренінги для батьків, виховні години, засідання за круглим столом з метою навчання родин вести домогосподарство раціонально, безпечно для них та	2018-2022	

		навколишнього середовища, при цьому заощаджуючи сімейний бюджет.		
10	Конкурс «Школа сталого розвитку»	-Розробка Положення про конкурс; -проведення конкурсу, визначення та нагородження переможців; -поширення досвіду переможців.	2022	Методичний кабінет відділу освіти; заклади освіти.
11	Розробка та впровадження навчально-методичного забезпечення освіти для сталого розвитку	-підготовка методичних посібників; -проведення тренінгів з керівниками та педагогами закладів освіти	2018-2022	Керівники закладів освіти
12	Підтримка та посилення шкільних/класних проектів і конкурсів екологічного напрямку;	-акції по очистці джерел; -організація шкільних енергозберезувальних проектів; -долучення до Всеукраїнських екологічних акцій та проектів.	2018-2022	Керівники закладів освіти
13	Забезпечення системи підготовки педагогічних кадрів з екології та сталого розвитку	-Проведення семінарів, тренінгів, практикумів. -Сприяння обміну досвідом педагогів щодо впровадження ОСР між навчальними закладами.	2018-2022	Керівники закладів освіти
14	Програма «Рівний-рівному»		2018-2022	Методичний кабінет відділу освіти, керівники закладів освіти.